

Sygn. akt XV C 279/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agata Wojciszke

Protokolant: sekr. sąd. Justyna Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2013 r. na rozprawie w Gdańsku

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowo - Akcyjnej w K.

przeciwko M. K.

o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowo - Akcyjnej w K. umowę darowizny zawartą - między innymi - pomiędzy T. K.a pozwanym M. K.w dniu 3 kwietnia 2008 przed notariuszem W. C. w Kancelarii Notarialnej w K., rep. A nr(...), w zakresie, w jakim T. K.darował na jej mocy pozwanemu M. K. przypadający mu udział 1/6 części w zabudowanej nieruchomości położonej w G., stanowiącej działkę nr(...), obszaru 0,0559 ha, objętej księgą wieczystą (...)prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku, jako dokonaną z pokrzywdzeniem powódki (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowo - Akcyjnej w K., której przysługuje względem T. K.wierzytelność stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy IX Wydział Gospodarczy w dniu 25 stycznia 2000 w postępowaniu nakazowym w sprawie Ng 3836/99,

II. odstępuje od obciążenia pozwanego kosztami postępowania.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 2 kwietnia 2013 (...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo akcyjna w K. wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy darowizny z dnia 3 kwietnia 2008 zawartej pomiędzy T. K. a pozwanym M. K., stwierdzonej aktem notarialnym rep. A nr(...)sporządzonym przed notariuszem W. C., na mocy której T. K.darował pozwanemu M. K. przypadający mu udział 1/6 części w zabudowanej nieruchomości położonej w G., stanowiącej działkę nr(...), obszaru 0,0559 ha, objętą księgą wieczystą nr(...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku III Wydział Ksiąg Wieczystych, która to czynność dokonana została z pokrzywdzeniem powódki będącej wierzycielem T. K.z tytułu wierzytelności wynikającej z prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy Wydział IX Gospodarczy w dniu 25 stycznia 2000 w sprawie Ng 3836/99.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 25 stycznia 2000 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie Ng 3836/99, w którym nakazał K. K.i T. K., aby zapłacili solidarnie na rzecz(...)S.A. w B. kwotę 819.664,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu bądź wnieśli od nakazu zarzuty; nakaz jest prawomocny.

Powódka jest następcą prawnym (...)S.A. w B.. Postanowieniem z dnia 11 lutego 2008, wydanym w sprawie IX GCo 38/08, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy nadał klauzulę wykonalności w/w nakazowi zapłaty na rzecz (...)S.A. w K., na

którą przeszło uprawnienie(...)S.A. w B.. Postanowieniem z dnia 30 maja 2012, wydanym w sprawie XII Co 4102/12, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy nadał klauzulę wykonalności w/w nakazowi zapłaty na rzecz powódki. Na podstawie wskazanego wyżej prawomocnego nakazu zapłaty powódka wszczęła postępowanie egzekucyjne, jednak tocząca się blisko cztery lata egzekucja nie przyniosła zaspokojenia należności powódki z uwagi na brak majątku dłużników.

Poszukując majątku dłużników powódka uzyskała informację, że po wydaniu opisanego nakazu zapłaty dłużnik T. K.darował, w dniu 3 kwietnia 2008, swojemu synowi, pozwanemu M. K., przypadający mu udział 1/6 części w nieruchomości położonej w G., stanowiącej działkę nr(...)obszaru 0,0559 ha, objętej księgą wieczystą nr (...)prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku III Wydział Ksiąg Wieczystych. Czynność ta dokonana została z pokrzywdzeniem powódki jako wierzyciela, a powództwo znajduje oparcie w przepisie art. 527 kc, bowiem wszystkie przesłanki skargi paulińskiej należy uznać za spełnione.

Poprzez zbycie na rzecz pozwanego udziału 1/6 w nieruchomości dłużnik powódki stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności; egzekucja z jego majątku nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności powódki. Wskazana czynność spowodowała przy tym uzyskanie korzyści majątkowej przez pozwanego, który nabył udział 1/6 części w przedmiotowej nieruchomości do swojego majątku osobistego. Nie może też ulegać wątpliwości, że dłużnik powódki działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Transakcja została dokonana po tym, jak przeciwko dłużnikowi został wydany nakaz zapłaty oraz nadana klauzula wykonalności, a następnie wszczęto egzekucję komorniczą. Dłużnik wiedział, że powódce przysługuje wobec niego wierzytelność pieniężna, chcąc udaremnić egzekucję przeniósł do majątku odrębnego swojego syna udział 1/6 części w nieruchomości położonej w G. stanowiącej działkę nr(...)

Pozwanym jest w sprawie syn dłużnika, zatem zastosowanie znajduje przepis art. 527 § 3 kc, który stanowi, że jeśli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskała osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Niewątpliwie pozwanego łączy z rodzicem, dłużnikiem powódki, stosunek bliskości.

Wyzbycie się przez dłużnika majątku w sytuacji grożącej mu egzekucji ze strony powódki wskazuje jednoznacznie na zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i uniemożliwienia mu zaspokojenia zasądzonej opisanym nakazem zapłaty należności. Nadto zgodnie z brzmieniem art. 529 kc jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Powódka wniosła również o udzielenie jej zabezpieczenia poprzez wydanie pozwanemu zakazu zbywania i obciążania nabytego od dłużnika powódki udziału we własności nieruchomości, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ księga wieczysta nr (...) i wpisanie w tej księdze ostrzeżenia o ustanowionym zakazie.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2013 Sąd udzielił powódce dochodzonego zabezpieczenia, postanowienie uprawomocniło się z dniem 1 maja 2013.

W odpowiedzi na pozew nadesłanej w dniu 3 czerwca 2013 M. K. w całości uznał żądanie pozwu i na podstawie art. 101 kpc wniósł o zasądzenie od powódki kosztów postępowania ewentualnie o nieobciążanie go kosztami procesu. Pozwany wskazał, że nie dał powodu do wytoczenia powództwa, aż do daty doręczenia odpisu pozwu nie miał żadnej wiedzy tak o żądaniach powódki, jak i o jej roszczeniach wobec jego ojca. Pozwany wskazał przy tym, że jest osobą bezrobotną i nie posiada środków na zaspokojenie kosztów procesu, nie powinien być obciążony finansowo ciężarem działań, na które nie miał wpływu – sądził, że darowanie mu przez ojca udziału w nieruchomości ma na celu poprawę jego sytuacji majątkowej i uregulowanie rodzinnych kwestii majątkowych. Pozwany podkreślił też, że przy pierwszej czynności uznał żądanie pozwu, przez co należy uznać, że spełnione pozostają obie przesłanki sformułowane w art. 101 kpc.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powódka(...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo akcyjna w K. jest następcą prawnym (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B., która to była wierzycielem - między innymi - ojca pozwanego M. K. - T. K.. Przysługująca poprzednikowi powoda od ojca pozwanego wierzytelność została stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w(...)w postępowaniu nakazowym w sprawie Ng 3836/99 w dniu 25 stycznia 2000. Nakaz ten został opatrzony klauzulą wykonalności, nadaną na rzecz (...)Spółki Akcyjnej w K., na którą przeszło stwierdzone nim uprawnienie, postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 11 lutego 2008 w sprawie IX GCo 38/08. Ten sam Sąd, postanowieniem z dnia 30 maja 2012, wydanym w sprawie XII Co 4102/12, nadał opisivanemu nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności na rzecz powódki.

W oparciu o uzyskane tytuły egzekucyjne prowadzona była egzekucja, w toku której doszło do wyegzekwowania na rzecz wierzyciela jedynie kwoty 180,44 zł, nie sięgającej nawet poniesionych w toku postępowania kosztów.

/okoliczności bezsporne, potwierdzone:

- odpisami KRS – k. 22-29, 30-35, 36-40 i 41-45,
- nakazem zapłaty z 25 I 2000 z adnotacją ze sprawy KM 1055/08 – k. 11-12,
- postanowieniem z 11 II 2008 – k. 13,
- postanowieniem z 30 V 2012 – k. 14.

W dniu 3 kwietnia 2008 dłużnik powódki T. K., nie zaspokoiwszy roszczeń poprzedników powódki, przeniósł na swojego syna, M. K., w drodze umowy darowizny udział 1/6 części w zabudowanej nieruchomości położonej w G., stanowiącej działkę nr(...), obszaru 0,0559 ha, objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku III Wydział Ksiąg Wieczystych; wartość darowizny strony określiły na kwotę 133.333 zł.

/okoliczności bezsporne, potwierdzone umową darowizny z 3 IV 2008 – k. 15-16/

Przestawiony stan faktyczny był bezsporny – pozwany, uznając powództwo, potwierdził de facto podane przez powódkę okoliczności; nic nie wskazuje na to, by dokonane przez pozwanego uznanie było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa, Sąd jest tym samym, stosownie do przepisu art. 213 § 2 kpc, związany tym uznaniem.

W świetle powyższych okoliczności należało uznać, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Przepis art. 527 § 1 i 2 kpc, w związku z art. 531 § 1 i 532 kc, przyznają wierzycielowi prawo żądania uznania za bezskuteczną w stosunku do niego czynności dokonanej przez jego dłużnika z osobą trzecią, uzyskującą na podstawie tej czynności korzyść majątkową, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, czynność zaś doprowadziła do tego, że dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Na korzyść powódki działa dodatkowo powołane w pozwie domniemanie, sformułowane w § 3 cytowanego przepisu, przewidujące, że jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Powódka korzysta też z domniemania działania dłużnika świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, o jakim mowa w art. 529 kc.

Pozwany nie obalił żadnego ze wskazanych domniemań, nie zaspokoił też powódki jako wierzyciela dokonującego na jego rzecz darowizny ojca, nie wskazał również wystarczającego do zaspokojenia powódki mienia ojca, jak przewiduje to przepis art. 533 kc. Mając powyższe na uwadze Sąd na mocy powołanych przepisów orzekł, w punkcie pierwszym wyroku, zgodnie z żądaniem powódki.

W punkcie drugim wyroku Sąd odstąpił od obciążenia pozwanego kosztami procesu. Wprawdzie wbrew ocenie pozwanego brak było podstaw do uznania, że znajduje do niego zastosowanie przepis art. 101 kpc, zasadne było

jednak, zdaniem Sądu zastosowanie przepisu art. 102 kpc. Stosownie do pierwszej z powołanych norm, zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu; druga z powołanych norm przewiduje zaś, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jak wskazuje się w doktrynie, przepis art. 101 kpc jest wyjątkiem od zasady obciążania kosztami stosownie do odpowiedzialności za wynik sprawy; premiuje lojalne zachowanie się pozwanego (dłużnika) i chroni go przed szykanami wierzyciela, wytaczającego zbędne procesy. Powódkę trudno jednak uznać za wytaczającą proces zbędnie czy dla szykany, mimo zatem uznania powództwa przez pozwanego przy pierwszej czynności, brak podstaw by uznać, że spełnione są kumulatywnie obie przesłanki warunkujące zwrot kosztów na rzecz pozwanego.

Wytoczenie niniejszego procesu było najprostszą i najskuteczniejszą drogą do osiągnięcia skutku prawnego, do którego słusznie zmierzała powódka. Z drugiej jednak strony nie można wykluczyć, że powódka osiągnęłaby zaspokojenie swojego roszczenia bez wytoczenia powództwa, a z takiej drogi nie skorzystała, co zasadnie podnosi pozwany. Wcześniejszy brak wiedzy pozwanego o żądaniu powódki i jej roszczeniach w stosunku do ojca pozwanego, przy jednoczesnym niekwestionowaniu ich z chwilą doręczenia pozwu, uzasadnia, w ocenie Sądu, nieobciążanie pozwanego kosztami wytoczonego przez powódkę procesu. Sytuację, w jakiej znalazł się pozwany, należy ocenić jako częściowo analogiczną do opisanej w art. 101 kpc, co pozwala – przy braku podstaw do zasądzenia kosztów na jego rzecz – na nieobciążanie go kosztami poniesionymi przez stronę przeciwną. Mając powyższe na względzie Sąd na mocy art. 102 kpc orzekł jak w punkcie drugim wyroku.